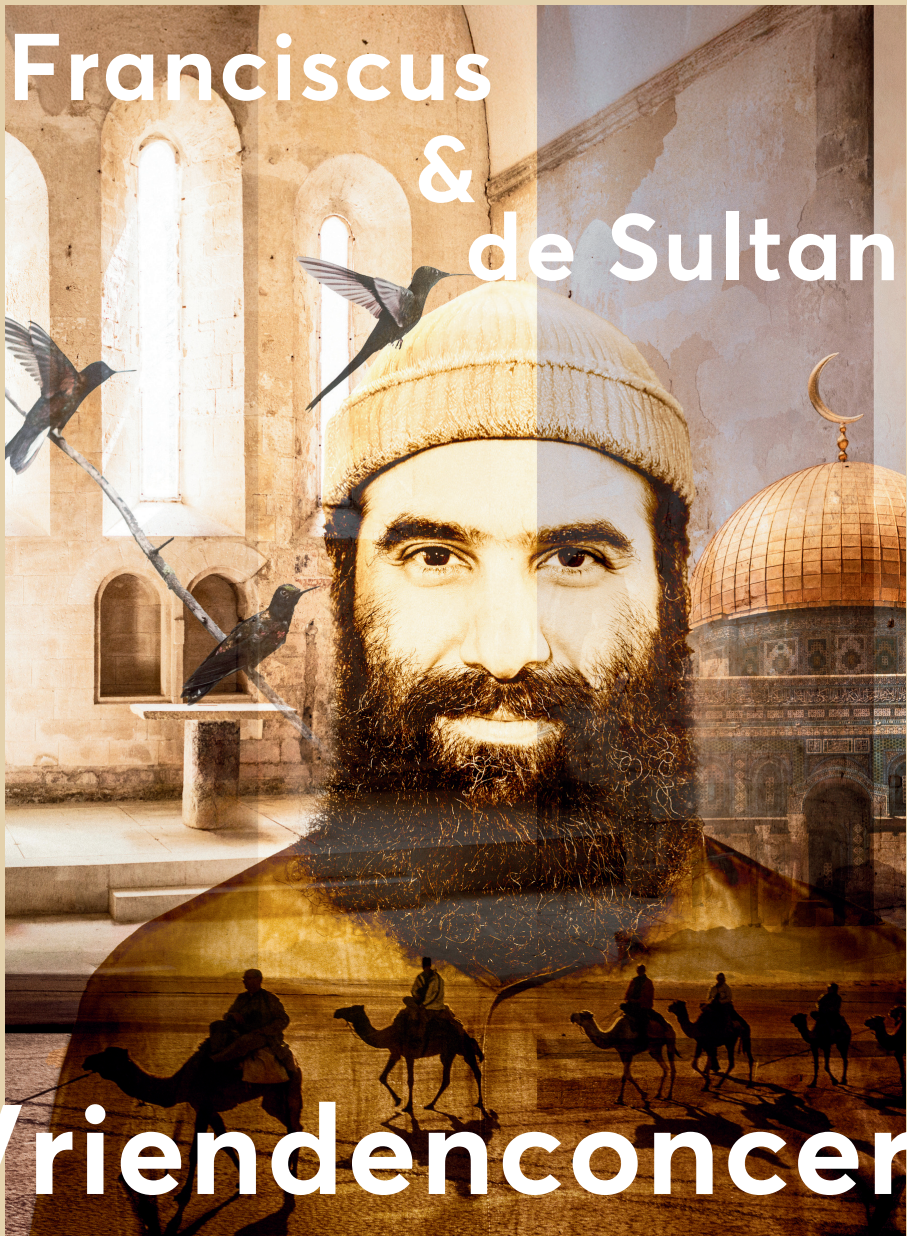

HOLLAND
BAROQUE

Franciscus & de Sultan

Vriendenconcert

hollandbaroque.com

barok is nu

Beste Vrienden en donateurs,

Wat fijn dat u hier in Den Bosch bent voor dit Vriendenconcert. Holland Baroque staat aan het begin van een seizoen vol nieuwe ontmoetingen en ontdekkingen. We blijven doen waar we in geloven: met barok als vertrekpunt zoeken we ook dit jaar de verbeelding, gaan we bijzondere samenwerkingen aan en zien we het podium als een plek waar verleden en heden elkaar raken. In scholen, kerken en zalen door het hele land en dit jaar ook in Duitsland, Indonesië en Canada, werken we met bevolgen musici aan programma's die nieuwsgierigheid prikkelen en mensen verbinden.

Uw steun maakt dit mogelijk. Dankzij donateurs kunnen musici de programma's de tijd en aandacht geven die muziek vraagt, kunnen artistiek leiders Tineke en Judith Steenbrink onontdekte partituren na grondig onderzoek ontsluiten en kan Holland Baroque concerten toegankelijk houden voor een breed publiek van alle leeftijden. U helpt ons om talent kansen te geven, educatieprojecten te realiseren en juist die avontuurlijke projecten te starten die zonder particuliere steun niet van de grond zouden komen. Iedere gift, groot of klein, is merkbaar in verschillende vormen: als ademruimte voor musici door een extra repetitie, als nieuw arrangement van Judith en Tineke Steenbrink of als een verrassende ontmoeting met publiek dat anders niet zou kunnen komen.

Namens iedereen bij Holland Baroque: dank u wel. Wij zijn dit seizoen heel anders begonnen dan een jaar geleden, en dat is mede dankzij u! Dank voor het vertrouwen in wat wij doen, voor uw enthousiasme, voor het meereizen naar bekend en onbekend terrein. We hopen dat u in dit concert eenzelfde vreugd en troost ervaart die wij door uw ondersteuning ervaren. We spreken u graag na afloop.

Met hartelijk groet, namens het hele team,

*Tineke Steenbrink, Judith Steenbrink en Clara van Meyel
Directie Holland Baroque*

Constantinople

Setar en zang

Kiya Tabassian *

Kanun

Didem Başar

Percussie

Patrick Graham

Holland Baroque

Viool

Judith Steenbrink *

Katarina Aleksić

Andrej Kapor

Chloe Prendergast

Joseph Tan

Jonas Krebs **

Alexandre Turmel

Marguerite Wassermann **

Marta Jiménez

Zang en gitaar

Adrián Rodríguez Van der Spoel

Cello

Tomasz Pokrzywiński

Orgel en harp

Tineke Steenbrink *

* Artistieke leiding

** Samama Fellowship 2025-2026

Programma

Judith Steenbrink (1977)

Heaven lives in the other

Tineke Steenbrink (1977)

Angelus Bells

Kiya Tabassian (1976)

Bood amma naboud

Didem Başar (1974)

Echoes of the Throne Room

Kiya Tabassian

Dream of Hope

Judith Steenbrink

Welcome

Tineke Steenbrink

Frate Vento

Ali Ufki (1610-1675)

Muhayyer Semai

Judith Steenbrink

Sia laudato San Francesco

Orkestraties voor Holland Baroque
door Judith Steenbrink

Franciscus & de Sultan

Door Judith en Tineke Steenbrink

Ontmoeting over eeuwen heen

Voor dit programma werken Holland Baroque en Constantinople samen rond het thema van een historische ontmoeting die ruim 800 jaar geleden plaatsvond. Door bronnenonderzoek naar verhalen en vroege muzikale manuscripten ontstond een creatief proces. Het resultaat is muziek waarin sporen van eeuwenoude bronnen herkenbaar blijven, maar die tegelijk nieuw gecomponeerd en geïnterpreteerd is. Zo ontstaat een dialoog waarin verschillende muzikale werelden elkaar ontmoeten en aanvullen.

De ontmoeting tussen Franciscus van Assisi en sultan Malik al-Kamil is een van die zeldzame momenten in de geschiedenis waarin de dialoog het heeft gewonnen van de strijd. In 1219, bij de belegering van Damietta in Egypte tijdens de Vijfde Kruistocht, stonden de legers al tegenover elkaar toen Franciscus, blootsvoets en ongewapend, de vijandelijke linies overstak. Hij wilde in gesprek gaan in plaats van te strijden. Hij werd voorgeleid bij Malik al-Kamil, een vorst die bekendstond om zijn gastvrijheid en wijsheid.

Wat er tussen Franciscus en de sultan precies besproken werd, is in bronnen verschillend overgeleverd. Sommigen zeggen dat Franciscus probeerde de sultan tot het christendom te bekeren. Anderen leggen de nadruk op de wederzijdse erkenning en het respect waarmee ze elkaar tegemoet traden. Wát de historici dan ook zeggen: het is opmerkelijk dat de ontmoeting überhaupt plaatsvond – twee vertegenwoordigers van vijandige werelden die elkaar niet met wapens, maar met woorden en luisteren benaderden.

Malik al-Kamil bood Franciscus gastvrijheid, en volgens sommige kronieken verbleef hij meerdere dagen bij de sultan. Er ontstond een gesprek dat de kiem legde voor een andere manier van omgaan met verschil: luisteren, vragen stellen, ruimte geven.

Deze ontmoeting werd later symbool voor (interreligieuze) dialoog. Niet omdat er een overeenstemming werd bereikt of afspraken vastgelegd werden, maar omdat er respect en nieuwsgierigheid was. Franciscus keerde terug met een versterkt gevoel van vredelievendheid en een verlangen om zonder haat en geweld te kunnen leven tussen andersgelovigen. In een tijd waarin geloofsoorlogen de norm waren, lieten Franciscus en Al-Kamil zien dat er een andere weg mogelijk is: die van ontmoeting en dialoog. Hun verhaal blijft actueel – een herinnering dat achter religies en instituten altijd personen schuilgaan, die elkaar in hun menselijkheid herkennen en ontmoeten. Van mens tot mens.

Tineke Steenbrink: "In het dorpje Schaffhausen in Zwitserland ontmoette ik in 2022 Kiya Tabassian en zijn ensemble Constantinople voor het eerst. Uitgenodigd om mee te spelen in een programma rond Johann Sebastian Bach (1685-1750) en Omar Khayyam (1048-1131), verwonderde ik me over de zachtheid én de kracht van Kiya's stem, en de vermenging van barokinstrumenten met de kanun en de setar. Ik was er helemaal vol van, hoe de kleuren van Constantinople's instrumenten hun weg vonden in de werken van Bach en hoe wonderlijk mooi Kiya's composities, gebaseerd op teksten van Khayyam, pasten bij Bachs muziek. Twee talen die elkaar ontmoetten, twee muzikale werelden die perfect samen kwamen."

De ontmoeting tussen de musici van Holland Baroque en Constantinople is een ontmoeting die de grenzen van tijd, cultuur en religie overstijgt. Net zoals Franciscus van Assisi en sultan Malik al-Kamil elkaar eeuwen geleden ontmoetten – niet als vijanden, niet als vertegenwoordigers van instituties, maar als mensen – zo zoeken ook deze ensembles elkaar op. Dagenlang zaten Franciscus en de sultan samen. Ze luisterden naar elkaar en probeerden elkaar te begrijpen. Datzelfde gebeurt wanneer de ene melodie zich tot de andere wendt: ze raken elkaar maar blijven bestaan in hun eigen karakter en schoonheid. Elke stijl behoudt zijn eigen kenmerken en tegelijkertijd brengt de muzikale ontmoeting nieuwe klankwerelden voort.

Onze geschiedenis kent kruistochten, oorlogen, machtsvertoon en wantrouwen. Die werkelijkheid mogen we nooit wegpoetsen. Ze is er, en ze vormt de achtergrond van wie we nu zijn. De ontmoeting van vandaag benadrukt het samenzijn en het eeuwenoude verlangen naar Vrede. Muziek is daarbij geen ornament, geen versiering. Muziek is de dialoog. Elke noot die klinkt, elke versmelting van timbres en ritmes, belichaamt het samenkomen van werelden. Oude tradities raken elkaar. Het goede blijft, het nieuwe komt. In dat nieuwe klinkt gedeelde vrijheid: de klank die hier en nu ontstaat. Niet iets dat voortkomt uit conflicten of de macht van instituten, maar het menselijk vermogen om te luisteren en samen te resoneren.

Voor dit nieuwe programma hebben de musici van Holland Baroque en Constantinople zich laten inspireren door oude bronnen, waaronder het 13e-eeuwse *Laudario di Cortona*-manuscript, een verzameling van vroege franciscaanse lofzangen, en door de werken van Ali Ufki (Wojciech Bobowski, 1610-1675), de 17e-eeuwse Poolse musicus die een unieke brug sloeg tussen de westerse en de Ottomaanse muziekcultuur.

Uitgaande van deze tradities hebben **Kiya Tabassian**, **Didem Başar**, **Judith Steenbrink** en **Tineke Steenbrink** nieuwe composities geschreven die verleden en heden met elkaar verweven. De orkestraties zijn het resultaat van een intensieve samenwerking tussen de makers. Samen hebben zij gezocht naar een klankpalet waarin hun verschillende achtergronden – van Perzische tot Ottomaanse en van Westerse vroegbarok tot hedendaagse muziekpraktijk – elkaar ontmoeten en versterken. *Franciscus & de Sultan* wil daarmee niet alleen een muzikale reis zijn, maar ook een uitnodiging tot gesprek: een hedendaagse echo van een eeuwenoude ontmoeting.

Biografieën

Holland Baroque

Met onvermoeibare belangstelling verrijkt Holland Baroque de muzikale canon. Het orkest benadert de partituur als een onvoltooid kunstwerk: met kennis, kunde, fantasie én speelsheid wordt barok een nieuwe belevenis. Hiermee heeft Holland Baroque haar eigen herkenbare klank gevonden.

Judith en Tineke Steenbrink, als artistiek leiders het kloppend hart van het ensemble, schrijven en arrangeren voor het orkest en hun muzikale gasten. Zo ontstonden unieke projecten zoals Gospel Baroque met London Community Gospel Choir, Love is Crazy met punkdiva Sven Ratzke en Silk Baroque met shengspeler Wu Wei. Een omvangrijk onderzoek leidde, naast de ontdekking van een schat aan repertoire, tot erkenning van vergeten 17e-eeuwse componisten zoals Benedictus à Sancto Josepho. Bekendheid bij een breed publiek vergaarde het orkest met de projecten met trompetfluisteraar Eric Vloeimans en singer-songwriter Daniël Lohues. De samenwerking met Reinbert de Leeuw maakte diepe indruk.

Het orkest zet zich ook in voor jong talent en de toekomst van muziek: met haar concerten voor kinderen in scholen stimuleert het de creativiteit bij kinderen. Via het eigen Samama Fellowship doen young professionals een seizoen lang ervaring op. Prijzen zoals de Edison, de VSCD-prijs en REMA Educatie award gaven het orkest erkenning voor haar kwaliteit, inzet en werkwijze.

Holland Baroque organiseert ook sociaal-maatschappelijke projecten, omdat muziek voor iedereen toegankelijk moet zijn. Sinds 2024 werkt het ensemble samen met verschillende organisaties uit het sociale domein en zet het de deuren open bij repetities en concerten voor doelgroepen met maatschappelijke uitdagingen. Concertlocaties, waaronder TivoliVredenburg, SPOT Groningen en Schouwburg Cuijk, ondersteunen deze missie door vrijkaarten beschikbaar te stellen. Holland Baroque blijft zich inzetten voor de verbinding van muziek in de samenleving.

Constantinople

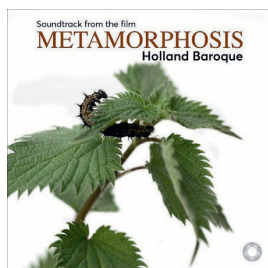
Constantinople is een in Montréal gevestigd muziekensemble, opgericht in 2001 door artistiek directeur Kiya Tabassian, geïnspireerd door de oude stad die oost en west met elkaar verbond. Het ensemble verkent muzikale tradities van over de hele wereld—variërend van middeleeuws tot hedendaags repertoire, van mediterrane tot oosterse invloeden en barokmuziek uit de Nieuwe Wereld. Constantinople staat bekend om zijn geest van ontdekking en creatie en werkt samen met vooraanstaande internationale artiesten zoals Ablaye Cissoko, Marco Beasley, Kayhan Kalhor en Ghalia Benali. Het ensemble trad op in meer dan 290 steden in 57 landen, en was te horen op prestigieuze podia en festivals zoals de Berliner Philharmonie (Duitsland), het Fes Festival (Marokko) en The Metropolitan Museum of Art (Verenigde Staten). Met 23 albums uitgebracht op belangrijke wereldmuzieklabels en diverse onderscheidingen, waaronder de Juno Award voor Beste Klassieke Album in 2024, wordt Constantinople wereldwijd geprezen door zowel publiek als critici.

Nagenieten

Winkel

Onze albums zijn bij het concert verkrijgbaar
en online via www.hollandbaroque.com/winkel

Nieuwsbrief

Wilt u op de hoogte blijven? Schrijf u dan
in voor de nieuwsbrief bij de cd-stand in
de foyer of via de QR-code.

Dit concert wordt mede mogelijk gemaakt door de vrienden van Holland Baroque en de Gemeente Utrecht.

Colofon

Fotografie en visuals wouterjansen.nl
Tekst Judith en Tineke Steenbrink
Redactie Romy Struik, Clara van Meyel

HOLLAND
BAROQUE

barok is nu

hollandbaroque.com

Holland Baroque opent met solisten uit vele genres de deuren van barokmuziek. Onderzoek, ontmoeting en creativiteit geven barok een plek in het hier en nu.